

partio-ohjelma

Partio- ohjelma

Työryhmä: SP:n ohjelmaryhmä 2001–2002

Katariina Ilomäki, Esa Kuusela ja Tapani Tulkki

Toimitus: SP:n tiedotus

Ulkoasu: Liisa Holm

Taitto: Tuija Lahti

Piirroksat: Väinö Teittinen

Paino: K-Print 2002

Julkaisija: Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry.

1. painos 2002

mitä, miten, miksi?

Partio-ohjelma on

– lippukunnan johtaminen on kokonaisuuden hallintaa

Jokainen haluaisi johtaa lippukuntaa, joka hyvässä myötäuudessa purjehtisi menestyksen satamasta toiseen. Realismia kuitenkin on, että lippukunnan toiminta on aaltoliikettä, nousuja ja laskuja.

Miten pysyä aallonharjalla? Elinvoimaisen lippukunnan salaisuus lienee se, että muutamat yksinkertaiset asiat tehdään oikein. Tärkeää on myös aito innostus.

Kun niin sanottuja hyviä lippukuntia on tutkittu, parhaiten niiden toimintaa ovat kuvanneet tasaisuus, vaihtelevuus ja varmuus. Näissä lippukunnissa on paljon erilaista toimintaa ja koko lippukunnan yhteisiä tapahtumia pitkin vuotta. Toimintaa pyritään aktiivisesti myös kehittämään. Tiedotukseen on satsattu, ja tärkeimmistä asioista tiedotetaan monien kanavien kautta.

Menestyvä lippukunta ei ole synonyymi varakkaalle lippukunnalle. Hyvinvoivissa lippukunnissa on sen sijaan selkeä käsitys siitä, keitä me olemme ja mikä on meidän "juttu". Omaa lippukuntaidentiteettiä käytetään myös johtajien sitouttamiseen.

Hyvässä lippukunnassa voidaan hyvin. Siellä on tilaa erilaisille johtajille sekä erilaisille lapsille ja nuorille. Viihtyminen on avainsana.

kokonaisuus

■ ■ *Kun eräs entinen lippukunnanjohtaja mainitsee lippukuntansa, hän puhuu yhä rinta kaarella "meidän tytöistä". Vaikka lippukunnanjohtamisaikoina oli jos jonkinmoista pulmaa, lippukunnasta kasvoi silti silloiselle johtajistolle "meidän juttu". Monesti kokoontuttiin varsinaisen toiminnan lisäksi kämpälle saunomaan tai nuotiotulien ääreen. Lippukunta oli kuin laajennettu perhe, hyvässä ja pahassa. Nyt jälkeenpäin sama partiojohtaja kuvaa noita aikoja partiovuosistaan antoisimmiksi – harva parikymppinen saa kokeilla siipiään kokonaisen yhdistyksen johdossa. ■ ■*

Lippukunnan johtaminen ei ole helppoa. Kokonaisuudenhallinta on haasteellista. Toivomme tämän vihkon omalta osaltaan auttavan Sinua tehtävässäsi.

Tämä Partio-ohjelmavihko kuvaa Suomen Partiolaisten partio-ohjelmaa. Näiltä sivuilta löydät lisäksi apuvälineitä, joilla voit analysoida oman lippukuntasi toimintaa. Oppaan loppuun on koottu lyhyet luonnehdinnat SP:n partio-ohjelmaa koskevista julkaisuista ja oppaista.

sisälllys

Partio-ohjelma on kokonaisuus

Partio-ohjelma

Mikä partio? 8

Mitä partio-ohjelmalla tarkoitetaan? 9

Ikäkausiohjelmat

Suomalaisessa partio-ohjelmassa on kolme ikäkautta 10

Sudenpentujen seikkailuohjelma 10

Vartio-ohjelma 11

Vaeltajaohjelma 12

Siirtymävaihe voi olla kova paikka 13

Nousujohteisuus, mitä se on? 13

Johtajat, pesti ja koulutus

Johtajat lippukunnassa 14

Aikuisten haastava tehtävä 14

Miten teillä pestataan johtajia? 16

Koulutus tukee ohjelmaa 17

Partio-ohjelma lippukunnassa

Lippukunta pyörittää perustoimintaa....	18
Lippukunta ohjelman soveltajana.....	18
”Hyvä” lippukunta	19

Lippukunnan toiminnan arviointi

Partio-ohjelman periaatteet ja tavoitteet	22
Miten partio-ohjelma toimii meillä?	24
Retket	24
Leirit	25

Lippukunnan tilaisuudet ja kurssit ...	25
Ryhmien viikkotoiminta	26

Ohjelma- ja koulutusmateriaalia

Sudenpentuohjelma	28
Vartio-ohjelma	28
Vaeltajaohjelma	29
Johtajat	29

Lähteet

Lähteet	31
---------------	----

Partio-ohjelma

Mikä partio?

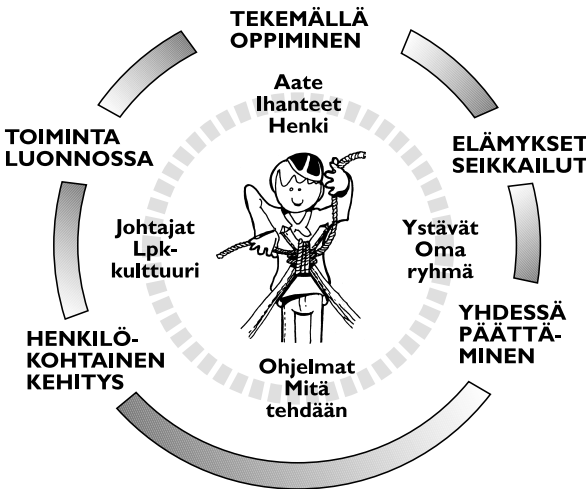
Partio on vastavoima "Miks mun pitäis?" ja "Ei kuulu mulle!" -asenteille. Partio toiminnan tarkoituksena on antaa nuorelle mahdollisuus kasvaa tasapainoiseksi, terveeksi, vastuuntuntoiseksi ja itsenäisesti ajattelevaksi yhteiskunnan jäseneksi. Tähän tavoitteeseen pyritään **partio-ohjelman** avulla.

Yhteiskunnassa monen mielestä on tärkeää työskennellä lasten ja nuorten parissa. Partion kaltaisia tavoitteita löytyy monelta jär-

jestöltä. Se, mikä nämä järjestöt erottaa toisistaan, on työskentelytavat eli menetelmät, joilla tavoitetta kohti pyritään.

Partiomenetelmä on kasvatustekeiden kokonaisuus, joka tekee partiosta partion. Partiomenetelmän viisi ominaispiirrettä ovat tekemällä oppiminen, toiminta luonnossa, elämykset ja seikkailut, henkilökohtainen kehitys sekä yhdessä päättäminen. Onnistuessaan hyvä partio toiminta sisältää luontevasti nämä elementit.

Partio toimintaa on ympäri maailmaa: partiolaisia on kaikkiaan lähes 35 miljoonaa. Suomessa partiolaisia on noin 75 000. Meillä toimitaan eri tavalla kuin Italiassa, Intiassa ja Kanadassa. Toiminta vaihtelee, mutta perusperiaatteet ovat samat: partio on puoluepoliittisesti sitoutumaton ja kaikille lapsille ja nuorille avoin kasvatusjärjestö, joka pyrkii tukemaan yksilön kasvua. Kaikki maailman partiolaiset antavat samansisällöisen partiolupauksen, ja heillä on samankaltaiset ihanteet tai lait.

Mitä partio-ohjelmalla tarkoitetaan?

Partio-ohjelmalla tarkoitetaan kahta asiaa: yhtäältä pelkkää suoritusohjelmaa vaiheineen, luokkineen ja hankkeineen, siis sitä **mitä** suorituskirjaan on kuvattu, ja toisaalta partio-ohjelmalla tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä lapset ja nuoret tekevät partiossa, **miten** he sen tekevät ja **miksi**. Ohjelmalla ei silloin tarkoiteta pelkkää suoritusluetteloa, vaan käsite sisältää myös menetelmät ja tavoitteet.

Vaikka sudenpennulle, vartiolaiselle ja vaeltajalle ohjelma näyttättyy konkreettisesti suorituskirjana tai pelkkänä tekemisenä, johtajan tulisi ymmärtää partio-ohjelma laajassa merkityksessä. Toiminnan tulisi olla kokonaisvaltaisesti partio-ohjelman mukaista. Kaikella, mitä lippukunta tekee, on merkitystä – pelkkä mitä (suoritusluettelo) ei riitä, täytyy myös ottaa huomioon, miten tehdään (menetelmät) ja miksi (tavoitteet).

Partio-ohjelma ei toteudu, vaikka toimitaisiin suorituskirjan mukaan, jos menetelmät soivat partion periaatteita vastaan. Esimerkiksi sotkeminen ja roskaaminen eivät kuulu vartion kokouksiin, vaikka niiden välttämisestä ei suoritusta olisikaan. Yhtä vääril-

lä jäljillä ollaan, kun johtaja tekee kaiken itse, koska omasta mielestään osaa kaiken kuitenkin paremmin. Partio-ohjelmassa on tärkeää, että saa tehdä itse. Myös sudenpentu tekee kykyjensä mukaan.

Lupaus, ihanteet ja tunnus

Partiolupaus

Tahdon rakastaa Jumalaani ja lähimmäistäni, isänmaatani ja ihmiskuntaa toteuttaen elämässäni partioihanteita.

Partioihanteet

Partiolaisen ihanteena on

- kehittää itseään ihmisenä
- kunnioittaa toista ihmistä
- auttaa ja palvella
- tuntea vastuunsa ja velvollisuutensa
- rakastaa ja suojella luontoa
- olla uskollinen ja luotettava
- rakentaa ystävyyttä yli rajojen
- etsiä elämän totuutta.

Partiolaisten tunnus

Ole valmis!

Ikäkausiohjelmat

Suomalaisessa partio-ohjelmassa on kolme ikäkautta

Partio-ohjelma käsittää Suomessa kolme ikäkautta: sudenpentu-, vartio- ja vaeltajaohjelman. Näitä kolmea ikäkautta varten lippukunnille on tarjolla valmiit ikäkausiohjelmat ja ohjelmamateriaalia: sudenpentuohjelma (7–10-vuotiaat), vartio-ohjelma (10–14-vuotiaat) ja vaeltajaohjelma (yli 15-vuotiaat).

Sudenpentujen ja vartiolaisten ohjelma on kirjoitettu suoritusluetteloiksi ja taitomerkeiksi. Vaeltajaohjelma perustuu ryhmän omaan tavoitteelliseen toimintaan, johon kuuluvat koulutuksellisuus, kaverit ja verkostoituminen. Vaeltajatoiminta on projektipainotteista.

Sudenpentujen seikkailuohjelma

Sudenpentujen seikkailuohjelman tavoitteena on, että jokaisen sudenpennun partiopollulla on onnistumisen hetkiä ja että jokaisen tytön ja pojan saavutukset huomataan. Säännöllisten lauman kokousten lisäksi suden-

pennun partiotoiminta on retkiä, leirejä, kilpailuja ja muita partiotapahtumia.

Sudenpentujen ohjelma koostuu viidestä eri vaiheesta sekä taitomerkeistä. Nimensä ohjelma on saanut suorituksia kehystävistä seikkailutarinoista, joiden avulla johtaja voi rakentaa tehtävistä ja tapahtumista houkuttelevia kokonaisuuksia.

Sudenpentulaumaa johtaa yli 15-vuotias **laumanjohtaja**. Johtajien tukemista varten lippukunnassa voi toimia sudenpentujohtajien oma foorumi, **laumanjohtajaneuvosto** (ljn). Sitä johtaa lippukunnan sudenpentu-toimintaa koordinoiva **akela**.

Sudenpentujen seikkailuohjelman viisi vaihetta ovat:

1. **Eväät reppuun** (3 tehtävää), jonka aikana tutustutaan partioon ja omaan laumaan.
2. **Pikkuhukka** (15 vapaavalintaista tehtävää, jotka valitaan 86 tehtävästä).
3. **Hukka** (15 vapaavalintaista tehtävää).
4. **Susi** (15 vapaavalintaista tehtävää).
5. **Siirtymävaihe** laumasta vartioon.

Sudenpentujen ikäkausiohjelmasta kerrotaan *Sudenpennun kirjassa* (suorituskirja), *Laumanjohtajan käsikirjassa* (ohjelman perusteet, toteutusvinkkejä) ja *Akelan opas -vihkosissa*. Lisätietoja saa myös *Partiojohtajan käsikirjasta* sekä *Partiolaisen puku- ja merkkioppaasta*.

Vartio-ohjelma

Vartio-ohjelma on laadittu siten, että pieni ryhmä tyttöjä tai poikia, vartio, pystyy toimimaan keskenään. Vartiota johtaa **vertaisjohtaja**, 0–4 vuotta vartiolaisia vanhempi vartiojohtaja.

Vartiojärjestelmään kuuluu, että nuoreen vartiojohtajaan ja vartiolaisiin luotetaan. Vartiojohtaja vastaa omasta vartiostaan, mutta lippukunnan vastuulla on tehdä mahdolliseksi tässä tehtävässä onnistuminen. Vartioikäkauden kohdalla lippukunnan johdon vastuu korostuu.

Säännöllisten vartion kokousten lisäksi vartiolaisen partiotoiminta on retkiä, leirejä, kilpailuja ja muita tapahtumia.

Vartio-ohjelmassa luokkia on kolme, ja ne suoritetaan järjestyksessä III, II ja I. Kunkin

luokan jälkeen on **riihitys**, tilaisuus, jossa kerataan ja harjoitellaan opittuja asioita. Lippukunta järjestää riihityksen haluamallaan tavalla, mutta tarkoituksena ei ole järjestää ankaraa koetta.

Lippukunta voi koota vartion monella tavalla: Entisistä sudenpennuista voidaan muodostaa vartio tai vartio voi ottaa uusia jäseniä vuosittain pois siirtyvien tilalle. Kolmas tapa on, että vartio muodostuu luonnollisesta kaaverijoukosta.

Myös vartiojohtajuus voidaan ratkaista eri tavoin. Vartiolla voi olla kaksi vartiojohtajaa, tai yksi varsinainen vartiojohtaja ja hänelle apulaisjohtaja. Kaikissa tavoissa on hyvät ja huonot puolensa.

Vartio-ohjelma on vaatimustasossaan etenevä, luokka- ja taitomerkein ryhmitelty kokonaisuus:

- Lupauserkki (4 tehtävää ja partiolupausta)
- III luokka (16 tehtävää ja 1 taitomerkki)
- II luokka (16 tehtävää ja 2 taitomerkkiä)
- I luokka (11 tehtävää ja 3 taitomerkkiä)

Meripartiolaiset tekevät luokkasuoritusten lisäksi omat merisuorituksensa.

Lippukunnan tehtävä on kouluttaa vartionjohtajia ja antaa tukea. Tärkein foorumi tälle toiminnalle on yleensä **vartionjohtajaneuvosto** (vjn), jota johtaa lippukunnan vartio-osaston toimintaa koordinoiva **sampo**.

Suomalainen tapa antaa vartioiden toimia hyvin itsenäisesti on partiomaailmassa poikkeuksellinen. Vertaisjohtajuus erottaa partion myös useimmista muista nuorisotyötä tekevistä järjestöistä. Joskus kuulee puhuttavan, että nuorille kasataan liikaa vastuuta. Milloin vartionjohtaja on liian nuori? **Minimi-ikä** riippuu siitä, miten paljon tehtäviä ja tukea annetaan. On hyvä muistaa, että tuki ei ole yhtä kuin vartionjohtajakurssi, eikä kurssi ole rokote, josta nuori saa kyvyn johtaa vartiota. Tukea vartionjohtajalle on myös se, että vartio-osasto toimii aktiivisesti ja järjestää toimintaa, johon vartio voi osallistua vartionjohtajansa johdolla.

Vartiolaisten ikäkausiohjelmasta kerrotaan *Vartiolaisten kirjassa* (suorituskirja), *Vartionjohtajan käsikirjassa* (ohjelman perusteet, toteutusvinkkejä), *Sammon oppaassa* ja *Taito-merkki-vihkossa*. Lisätietoja saa myös *Partiojohtajan käsikirjasta* sekä *Partiolaisten pukuja merkkioppaasta*.

Vaeltajaohjelma

Vaeltajaohjelman perusajatuksena on, että vaeltajat tekevät ja kehittävät sitä itse, he asettavat itse tavoitteet omalle toiminnalleen. Tarkkoja suorituksia ei ole olemassa. Ryhmä luo itse toimintansa sisällöt. Ohjelmalle luonteenomaisia ovat projektit. Vaeltajien kanssa toimivat **hankeohjaaja** sekä lippukunnan vaeltajatoiminnasta vastaava **valtermanni**.

Vaeltajatoiminta haluaa tarjota nuorille mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä vertaisten sa parissa. Nuorille, jotka eivät toimi johtajina, vaeltajatoiminta on ainoa mahdollisuus harrastaa partiota. Siksi on huolehdittava erityisesti heidän oikeuksistaan. Kuinka usein käykään niin, että kun vartio kasvaa vaeltajaikään, ne joista ei tule vartionjohtajia, puutoavat yksi toisensa jälkeen toiminnasta pois? Vaikka vaeltajat kantavat vastuuta omasta toiminnastaan, lippukunnan tehtävä on luoda puitteet, jotka tekevät vaeltajatoiminnan mahdolliseksi – myös niille vaeltajaikäisille, jotka toimivat jossain johtajapestissä. Jokaisen vaeltajaikäisen tulee voida ensisijaisesti toimia vaeltajana.

Toimintaa tukevat *Vaeltajan kortti*, *Vaeltajan toimintakansio* ja JOIN eli vaeltajien toimintaverkosto, jonka löytää Internetistä (www.partio.fi) sekä partiolehdistä.

Vaeltajan toimintakansio ei ole valmis vaeltajaohjelma eikä käsikirja, vaan pikemmin-

Vaeltajan kortti

Kuusi askelta vaeltajuuteen

- 1 Osallistun vaeltajaryhmän kokoukseen.
Vaeltajan toimintakansio, luku 1

pvm _____
- 2 Suoritan liian.
Vaeltajan toimintakansio, luku 2

pvm _____
- 3 Toteutan vaeltajien tunnusta: palvelen.
Vaeltajan toimintakansio, luku 3

pvm _____
- 4 Osallistun vaeltajien retkele.
Vaeltajan toimintakansio, luvut 7 ja 2

pvm _____
- 5 Pohdin sitä, millainen vaeltaja on ja mitä hän tekee.
Vaeltajan toimintakansio

pvm _____
- 6 Osallistun pyköilykseen.
Vaeltajan toimintakansio, luku 7

pvm _____

kin työkalupakki ryhmän oman ohjelman rakenteluun.

Vaeltajan kortti tukee siirtymistä vaeltajaksi. Se auttaa vaeltajuuden ensiaskeleissa ja sitä voi käyttää yksin tai ryhmässä. Lippukunta voi käyttää korttia pykältämisessä tai muussa vaeltajaksi siirtymiseen ja ottamiseen liittyvässä tapahtumassa.

Siirtymävaihe voi olla kova paikka

Sudenpennulle voi laumasta vartioon siirtyminen olla kova paikka. Samoin voi olla vartiolaiselle vaeltajaksi nouseminen. Ihmissuhteet muuttuvat, ja uusi toiminta on erilaista. Sudenpennun tuttu ja turvallinen, usein aikuinen laumanjohtaja vaihtuu nuorempaan vertaisjohtajaan. Vartiolainen taas siirtyy järjestelmällisestä vartio-ohjelmasta "epämääräisemmän" vaeltajaohjelman pariin, jossa pitäisi tehdä ja päättää itse jo paljon enemmän.

Lippukunnan on syytä kiinnittää siirtymiseen huomiota ja varmistaa, että se tapahtuu

suunnitelmallisesti. On tärkeää, että siirtyjä kokee heti alussa olonsa turvallisesti ja itsensä tervetulleeksi uuteen ryhmään.

Nousujohteisuus, mitä se on?

Partiolaisuus on jatkuva oppimisprosessi. Partiossa on nousujohteinen ohjelma, jonka tehtävät monipuolistuvat ja syvenyvät iän myötä.

Nousujohteisuuden käsitteellä on kuvattu myös henkilökohtaista kehitystä, joka on partiossa sekä tavoite että menetelmä.

Nousujohteisuutta täytyy olla myös ikäkauden ja lippukunnan sisällä: Ensimmäisenä talvena vartion ei kannata lähteä laavuretkelle, vaan tehdä ensin esimerkiksi kämppäretki. Samoin on pidettävä huolta siitä, etteivät laumanjohtajat tee sudenpentujen kanssa asioita, joita vartionjohtajat ovat valmistautuneet tekemään samojen lasten kanssa myöhemmin. Vaeltajia voi jo sparrata kunnan haasteilla.

Partio-ohjelman nousujohteisuus ei tarkoita, että kaikilla olisi automaattisesti samantyyppiset valmiudet johtajatehtäviin. Partio-ohjelma ei ole automaatti, joka takaa, että partiojohtaja, joka on toiminut lippukunnan kesäleirin johtajana, pystyy hoitamaan piirileirin.

Partiojohtajalle tehtävien ja ohjelmien mitoittaminen yksilön kehityksen kannalta sopivalle tasolle on haaste. Minkälaisia tehtäviä voi antaa 15-vuotiaalle vartionjohtajalle, entä 18-vuotiaalle vaeltajalle? Liian helppo tehtävä on usein epäkiinnostava, liian vaikea johtaa epäonnistumiseen, eikä kummassakaan tapauksessa synny onnistumisen elämyksiä ja myönteistä kehitystä.

Kun ikää karttuu, tehtävät syvenyvät ja monipuolistuvat

Sudenpentu:

Tunnistan kuusi minulle uutta kasvia.

Vartiolainen:

Vartiolainen tuntee jokamiehenoikeudet ja vastuut sekä retkeilijän, uimarin ja vesillä liikkujan turvallisuusohjeet.

Vaeltaja:

Osallistuu piirin erätaitokurssille.

Johtajat, pesti ja

Johtajat lippukunnassa

Lippukunnassa on paljon eriasteisia johtajatehtäviä. Vastuuseen kasvaminen on eräs partion tavoitteista, tämän vuoksi nuorilla, erityisesti vaeltajilla voi hyvin olla erilaisia johtajatehtäviä. Mitä nuorempi johtaja on, sitä enemmän hänellä pitää olla mahdollisuuksia omaan kasvuun ja kehittymiseen. Vastavasti mitä nuoremasta johtajasta on kyse, sitä enemmän häntä tulee tukea.

Partiojohtajan käsikirja on johtajan opas, johon on koottu partio toiminnan perusteet.

Aikuisten haastava tehtävä

Mitä vanhempi johtaja on, sitä enemmän hänen pitää muuttaa rooliaan osallistujasta osallistajaksi. Aikuisten päätehtävä partiossa on tukea lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa partiota ja toteuttaa partio-ohjelmaa.

Lapsi ja nuori tarvitsee kasvulleen suunnan sekä rajat. On tärkeää että johtaja asettaa rajat, koska välittää, ei kasvatusvimman tai vallankäyttöhalun vuoksi.

Aikuiselle johtajalle partiomenetelmän **yhdessä päättäminen** on haaste. Miten jättää tilaa nuorille, niin että samalla turvaa toiminnan, josta on vastuussa? Ristiriitaa voi aiheuttaa se, että liikkeen tavoitteena on tukea yksilön kehitystä, mutta organisaation kannalta on hyvä hoitaa tehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Vanhan sanonnan mukaan partiojohtajan ei kuitenkaan pitäisi tehdä mitään, minkä lapset ja nuoret kykenevät tekemään itse.

Mikä ei ole yhdessä päättämistä?

- Asiat on lyöty lukkoon etukäteen, johtajistossa tehdään päätös vain muodollisesti.
- Asia esitetään niin viime tingassa, etteivät osallistujat ehdi siihen paneutua. Näin käy esimerkiksi, kun vasta kokouksessa jaetaan paksu monistenippu ja sanotaan, että asia on kiireellinen, päätös pitää tehdä heti.
- Pyritään tekemään nopeita päätöksiä, jolloin aikaa ei jää aiheeseen perehtymiselle tai keskustelulle.

koulutus

Partiotoiminnassa tulee miettiä jatkuvasti, mistä asioista on päätettävä yhdessä. Tarkoitus ei silti ole, että sudenpennut kantavat vastuun lippukunnan taloudesta tai ettei asioita tarvitse valmistella, koska "ne kuitenkin päätetään yhdessä". Ihmisiä ei pidä laittaa päättämään asioista, joista heillä ei ole tarpeeksi tietoa.

Yhdessä päättäminen on mahdotonta, jos organisaation johtajat eivät anna siihen mahdollisuutta. Vastuu lippukunnan nuorten mukaan ottamisesta on vanhemmilla johtajilla.

Aikuinen voi olla myös "taukotuvassa", jolloin hän ei tiettynä ajanhetkenä toimi missään partiopestissä. Taukotuvassa olleensa aikuinen on kuitenkin koko ajan mahdollinen partiopestin vastaanottaja. Tauskotuvasta takaisin pesteihin, vaikkapa lyhyysiinkin, tulee rakentaa toimivia väyliä.

Miten teillä pestataan johtajia?

■ ■ *Johtajapulaa pidetään lippukuntien ykkösongelmana, ja mitä kehonmin johtajarekrytoinnit hoidetaan, sitä paremmaksi pula käy. Pieleen mennyt rekrytointi noudattaa yleensä samaa kaavaa: ensin värvätään joku epäroivä puhumalla hänet pyörryksiin. Värväys tapahtuu viime tingassa, koska johtajaneuvosto ei ole herännyt ajoissa kartoittamaan johtajatarpeita. Kun värvätty on luvannut ryhtyä hommaan, muut ajattelevat asian olevan kunnossa ja unohtavat jutun.*

Värvätty laitetaan kurssille, jonka käytyään hän huomaa käytännön eroavan opitusta. Lippukunnasta ei myöskään löydy foorumia, jossa eteen tulevia ongelmia voisi puida. Tukea ja apua pitää metsästä, se on hajanaista ja laadultaan vaihtelevaa. Tuore johtaja väsy nopeasti ja lyö hanskat tiski. Syntyy yleistä nahinaa ja marmatusta, ja johtajapula pahenee. ■ ■

Lähde: Vaeltajan toimintakansio

Kun uusi johtaja pestataan lippukuntaan, on hyvä käydä läpi itse tehtävän lisäksi se, mitä resursseja lippukunnalla on tarjota ja mitä pestattava toivoisi lisää. Entä kenelle johtaja vastaa tekemisistään? Kuka on tukihenkilö ongelmatilanteissa? Kuka tuuraa? Kuinka kauan pesti kestää? Uuden johtajan kanssa kannattaa puhua myös hänen motiiveistaan: miksi hän haluaa tehtävään, mitä hän haluaa oppia ja miten oppimista voitaisiin auttaa?

Pelkkä asiapitoinen tuki ei yksin riitä. Tarvitaan myös johtajien huoltoa ja kiitosta, ilman niitä tuki ei motivoi.

Pestiajattelun mukaista on, että johtaja saa toimia sellaisessa tehtävässä, jossa hänellä on mahdollisuus onnistua. Osoitus lippukunnan laadukkaasta toiminnasta on, että tehtäviin nimittäminen hoidetaan tyylikkäästi ja johtajatovereista huolehditaan. Orjakontrahdit eivät kannata pitkälle.

Koulutus tukee ohjelmaa

Partiokoulutus tukee partio-ohjelmaa ja on tärkeä osa partion kasvatustoimintaa. Koulutus tukee kaikenikäisten partiolaisten henkilökohtaista kasvua ja edistää toiminnan päämäärän saavuttamista. Pestauksen yhteydessä on syytä sopia, miten tehtävään tarvittava koulutus järjestetään. Tarjolla on piirien ja keskusjärjestön koulutustoimintaa. SP:n koulutusjärjestelmän rakenne ja periaatteet on kuvattu *Koulutusjärjestelmä*-vihkossa.

Koulutus kehittää niitä arvoja, asenteita, tietoja ja taitoja, joita kaikki johtajat vartion- ja laumanjohtajista alkaen tarvitsevat tehtävänsä menestykselliseen hoitamiseen.

Kun mietitään, mitä koulutusta ja tukea esimerkiksi lippukunnan uusi laumanjohtaja tarvitsisi, määrittelyssä auttavat **kouluttautumiskortit**, jotka kertovat, mitä osaamista kyseisessä pestissä tarvitaan ja miten omaa osaamistaan voi kehittää. Kouluttautumiskortteja oli keväällä 2002 saatavilla laumanjohtajan, vartionjohtajan, hankeohjaajan, akelan, sammon ja valtermannin pesteihin. Lisää on tulossa. Oma kouluttautumiskortti kuuluu jokaiselle partiopestissä toimivalle henkilölle. Kortit ovat SP:n koulutusryhmän tekemiä.

Partiopiirit ja SP tarjoavat eri ikäkausiohjelmaa varten koulutusta seuraavasti:

Sudenpentuohjelma

- laumanjohtajan peruskurssi
- laumanjohtajan jatkokurssi
- akelakurssi (akelakoulutus)

Vartio-ohjelma

- vartionjohtajan peruskurssi (ensisijaisesti lippukunnan tai alueen järjestämä)
- vartionjohtajan jatkokurssi
- sampokurssi
- sammon jatkokurssi (sampokoulutus)

Vaeltajaohjelma

- hankeohjaajakurssi
- valtermannin valtuutus
- valtermannikoulutus
- hankeohjaajakouluttajakoulutus

Lisäksi tarjolla on mm. partiojohtajan peruskurssi, partiojohtajan jatkokurssi (Ko-Gi), partiokouluttajakoulutusta sekä erilaisia taitokursseja.

Partio-ohjelma

Lippukunta pyörittää perustoimintaa

Lippukunta on partiotoiminnan perusyksikkö, sen paikallisyhdistys. Keväällä 2002 Suomessa oli 834 toimivaa lippukuntaa, joista lähes kaksi kolmasosaa on yhteislippukuntia, yksi kuudesosa poikalippukuntia ja toinen kuudesosa tyttölippukuntia. Vartioista kuitenkin vain yksi kymmenestä on yhteisvartio.

Suurimmassa osassa lippukuntia on 60–120 jäsentä, joskin lippukuntien koko vaihtelee 30–500 jäseneseen. Vaikka kaikki lippukunnat toteuttavat samaa partio-ohjelmaa, ne tekevät sen eri tavalla. Toimintaan vaikuttavat lippukunnan koon, jäsenistön koostumuksen, toimintaympäristön ja taustayhteisön lisäksi perinteet.

Lippukuntien toimintaa tukevat partiopiirit sekä keskusjärjestö, Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry.

Partiopiirin keskeisin tehtävä on lippukuntien toiminnallinen tukeminen. Piirien järjestämä toiminta täydentää lippukunnan tahtumakirjoa. Piirit järjestävät muun muassa koulutusta, partiotaitokilpailuja ja leirejä. Piiri voi myös tukea ja auttaa lippukuntia hyvän partiotoiminnan järjestämisessä etenkin silloin, jos paikallinen partiotoiminta on joutumassa vaikeuksiin.

Lippukunta ohjelman soveltajana

Partio-ohjelma on tarkoitettu työkaluksi koko lippukunnalle ja sen jokaiselle johtajalle. Suoritusohjelmat, kirjat ja merkkijärjestelmä muodostavat partiotoiminnan rungon. Vastuu ohjelmien käytöstä ja soveltamisesta paikallisiin olosuhteisiin on lippukunnilla.

lippukunnassa

Jotkin lippukunnat käyttävät myös omia suoritusohjelmiaan. Kun lippukunta tekee oman ohjelman, se tarkoittaa oman suorituslistan tekemistä eli ohjelmaa supeassa mielessä. Partiomenetelmä ja tavoitteet ovat yhteisiä kaikille suomalaiselle lippukunnille.

Ohjelmiin on jätetty liikkumavaraa. Lippukunta voi monessa kohtaa valita, mitä se tekee ja mitä toiminnassa painotetaan. Useimmiten paikalliset olot ja omat tarpeensa tuntee parhaiten juuri lippukunta itse. Kun ohjelmaa sovelletaan tai suorituskirjojen vaatimuksista poiketaan, kannattaa päätös asiasta tehdä lippukunnan johtajistossa. Näin kaikki ikäkaudet tietävät, missä mennään. Vaikka ohjelman muokkaaminen ei yksin vie toimintaa parempaan suuntaan, sitä ei pidä pelätä. Lippukunta voi esimerkiksi laatia lisävaatimuksia riihitykseen tai muokata taito-merkkejä oman retkeilyalueensa erityispiirteiden mukaan.

"Hyvä" lippukunta

Lippukunnan **partiotoiminnan laadulla** tarkoitetaan yleensä sitä, miten partion kasvatustavoitteet toiminnan kautta toteutuvat sekä sitä, miten mielekkääksi ja houkuttelevaksi paikallinen nuoriso, erityisesti lippukunnan jäsenet, toiminnan kokevat. Hyvä toiminta on monien tekijöiden summa – kaikkia on vaikea edes tunnistaa. Osaavat, motivoituneet johtajat ja tehokkaat toimintatavat sekä kyky toteuttaa laadukasta ohjelmaa ovat joka tapauksessa tärkeitä.

Aktiivisesti toimivien lippukuntien johtajien haastatteluissa on havaittu, ettei ole olemassa yhtä ainoaa hyvää tapaa organisoida toimintaa. Tiettyjä yhteisiä ominaispiirteitä kuitenkin löytyi. Ikäkausiohjelmat tukeutuvat yleensä järjestön ohjelmamateriaaleihin.

Koko lippukunnan yhteistä toimintaa tutkituissa lippukunnissa oli paljon. Yksi tärkeimmistä havainnoista oli, että otoslippukunnat pyrkivät tietoisesti kehittämään toimintaansa.

Tiedotus oli lippukunnissa erittäin monipuolista. Tapahtumista tiedotettiin jäsenille monia eri kanavia pitkin: lippukuntalehdessä, sähköpostilistalla tai puhelinketjulla.

Näissä lippukunnissa sekä arvostettiin perinteitä että pyrittiin aktiivisesti luomaan niitä. Yhteisissä tapahtumissa pidettiin yllä lippukuntahenkeä omilla perinteisillä menoilla. Oma lippukuntaidentiteettiä käytet-

tiin myös johtajien sitouttamiseen. Lippukunnissa oli selkeä käsitys siitä, keitä me olemme ja mikä on meidän lippukunnan "juttu".

Aineelliset resurssit olivat kunnossa, mutta ihmeellisiä ne eivät useinkaan olleet. Varojen keruuseen ei haluttu käyttää enempää vapaaehtoisresursseja kuin on järkevää.

Yksi menestyksen salaisuuksista tuntuu olevan, että toimintaa on paljon ja ympäri vuoden. Tasaisuus, vaihtelevuus ja varmuus kuvaavat hyvin tutkittuja lippukuntia. Jokaiselle on tarjolla jotakin, oman ryhmän toiminnan lisäksi. Lippukunnan yhteisten ta-

Esimerkiksi näin voit ottaa huomioon lippukuntasi partiovuodessa kaikki ikäkaudet. Taulukon tapahtumien lisäksi ryhmällä on oma viikkotoiminsa.

	syksy	talvi	kevät	kesä
sudenpennut	laumojen retket, yhteisiä lauluiltoja	joulujuhla, laskiaismäki	sudenpentu-kisat, kaikki laumat	piirin supeleirille
vartiolaiset	osaston retki, vartioretket, lupauksenanto	vartioretket	pt-kisat	lippukunta-leiri
vaeltajat	osaston retket	hiihtovaellus	lähilippukuntien vaeltajakisa	vapaamuotoiset "keikat" kesäleirin pyörittäminen,

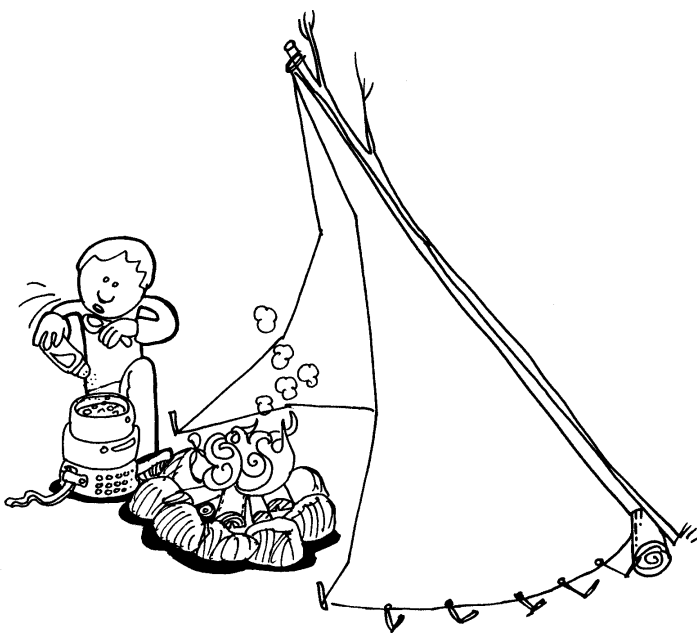
pahtumien ja toimintojen on siis rullattava tasaisesti siinä missä pienryhmienkin. Yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä kaikenikäisille, mutta ovat elintärkeitä vaeltajille ja johtajille. Nyrkkisääntönä voi pitää sitä, että toiminnassa on kaikille ikäkausille yhteisiä tapahtumia niin talvella, keväällä, kesällä kuin syksylläkin.

Lippukunnan on hyvä rakentaa tärkeysjärjestys: mitä tehdään, kuka tekee ja mitä ei tehdä. Liika tekeminen kostautuu. Usein on myös parempi tehdä yksinkertaista perustointia kuin olla tekemättä ja haaveilla. Toiminnan suunnittelussa kannattaa tosin myös

muistaa, että se mikä tänään tuntuu turhalta, saattaa kantaa hedelmää viiden vuoden kuluttua.

Voiko lippukunnan toiminnasta olla yllpeä? Kokeeko jokainen kuuluvansa joukkoon? Onko johtajatehtävä mielekkäällä tavalla vaativa vai jatkuvasti hiertävä taakka? Nämä ovat kysymyksiä, joita lippukunnan johdon tulee miettiä.

Partiojohtajan käsikirjassa sivuilla 111–115 on esimerkki lippukunta-analysista, jota voi käyttää apuna oman lippukunnan toimintaa pohdittaessa.

Lippukunnan toimi

Partio-ohjelman periaatteet ja tavoitteet

Jokainen on varmasti joskus arvioinut naapurilippukuntaa tyyliin: "Meillä on kyllä partiomaisempaa toimintaa" tai "Niiden toiminta muistuttaa askartelukerhoa". Muuan isä valitsi tyttärelleen lippukunnan sillä perusteella, että toinen paikkakunnan tyttölippukunnista oli hänen mielestään partiomaisempi. Partiomaisuudesta puhutaan paljon, mutta käsitteenä termi on epämääräinen ja subjektiivinen.

Mikä on partio-ohjelman mukaista toimintaa? Suomalaisen partiotoiminnan periaatteet ja kasvatustavoitteet on määritelty Suomen Partiolaisten peruskirjassa (vuodelta 1977). Partio-ohjelman mukaisuutta voi arvioida kahdesta näkökulmasta, peruskirjan ja partiomenetelmän pohjalta: Käytetäänkö kaikkia menetelmän keinoja säännöllisesti? Miten hyvin partion kasvatustavoitteet toteutuvat? Miten säännöllisesti lippukunta edistää näitä pyrkimyksiä?

Lippukunnan toiminnan tulisi olla kokonaisvaltaisesti partio-ohjelman mukaista. Tarkoituksena ei silti ole, että jokaisessa lippu-

kunnan tapahtumassa otetaan huomioon kaikki partio-ohjelman ydinasiat – ne huomioidaan yhteyksissä, joihin ne luonnollisesti sopivat.

Jokaisen lippukunnan jäsenen sudenpenusta johtajaan tulisi omalla jokaisen partiovuotensa aikana kohdata kaikki partio-ohjelman ydinasiat. Syksyllä lippukunnan seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaa tehdessä kannattaa miettiä, miten partion eri muodot näkyvät toiminnassa koko lippukunnalla ja eri ikäkausilla.

Partio on kasvatusjärjestö, jonka pyrkimyksenä on edistää

(Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry:n peruskirja)

- myönteistä asennetta uskontoon
- uskollisuutta omaa maata kohtaan
- kansainvälistä yhteisymmärrystä
- palvelemista
- toisen vakaumuksen kunnioittamista
- vastuuta itsestä ja elinympäristöstä
- yhteiskunnallista aktiivisuutta
- terveitä elämäntapoja
- luovuutta

nnan arviointi

Lippukunnan toimintaa voi tarkastella oheisen mallin mukaan. Taulukkoon on valittu kolme erilaista partion osa-alueita: hengellinen kasvatus, erätaidot ja johtajuus. Näiden huomioiminen kaikilla tasoilla on tärkeää, mutta tärkeintä on, että mitään osa-

aluetta ei ohiteta kokonaan. Jos jokin alue on vaikea toteuttaa vartion toiminnassa, voidaan asiasta huolehtia osaston tai koko lippukunnan tapahtumissa. Perusajatus kuitenkin on, että se mikä voidaan tehdä laumassa, vartiossa tai vaeltajaryhmässä, tehdään siellä.

Näin kasvatustavoitteet voi huomioida lippukunnan toiminnassa

	vartio	osasto	lippukunta
hengellinen kasvatus	veljes- tai sisaruspiiri, askartelut	hiljainen polku, hautausmaan siivous, pj-keskustelut	lupauksenanto, joulujuhla, leirikirkko, yrjöpäivä
erätaidot	perustaidot, vartion retket	pj-suoritukset, osaston retket, kilpailut	leiritaidot, rakentaminen, kaluston käyttö
johtajuus	oma vastuutehtävä, vartionjohtajuus	apulaisen tehtävät, pienet tilaisuudet	lpk:n tilaisuuksien johtaminen, retkien vetäminen, apusammot, osastonjohtajan tehtävä

Miten partio-ohjelma toimii meillä?

Tästä osasta löydät muutaman luettelon, joiden avulla voit tarkistaa, miten partion osa-alueet näkyvät lippukuntasi toiminnassa. Luettelot on koottu kasvatuspyrkimysten ja partiomenetelmän pohjalta. Luetteloja voi lukea myös toimintavinkeinä. Niistä saa hyvän käsityksen siitä, mitä **partio-ohjelma** parhaassa laajuudessaan ja rikkaudessaan voi lippukunnassa tarkoittaa.

Mukana on myös tyhjä lomake, jonka avulla voit arvioida jotakin tässä mainitsematonta osa-aluetta, esimerkiksi retkikämpän käyttöä tai vanhempainneuvoston toimintaa.

Lue lista ja vertaa oman lippukuntasi toimintaa siihen. Voit antaa pisteitä lippukunnallesi seuraavasti: jos asiaa ei lippukunnassa ole ollenkaan huomioitu 0 pistettä, vähän tai silloin tällöin 1 piste, asia huomioitu ja osa toimintaa 2 pistettä.

Tuloksien tulkintaan kannattaa paneutua. Osa tuloksista on varmasti sellaisia kuin odotittekin, osa taas yllättäviä. Jos saatte jostakin osa-alueesta vähän pisteitä, se voi tarkoittaa kahta asiaa: lippukunta on tietoisesti valinnut, että kyseiseen alueeseen ei panosteta paljoa, tai alue on vuosien mittaan jäänyt vahingossa vähemmälle huomiolle.

Luetteloista löydät seuraavat kokonaisuudet: retket, leirit, lippukunnan tilaisuudet ja kurssit, ja ryhmien viikkotoiminta.

Retket (päiväretket tai 1-2 yötä)

Retkeily

Järjestääkö lippukuntasi retkiä?

0 1 2

Ryhmätyö

Toimitaanko retken järjestelyissä ja retkillä ryhmissä?

0 1 2

Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus

Tarjoaako retki kaikille, johtajillekin, mielekästä tekemistä, uusia elämyksiä ja oppimiskokemuksia?

0 1 2

Hengellinen kasvatus

Onko retkillä hengellistä ohjelmaa?

Kuuluvatko hartaushetket ohjelmaan?

0 1 2

Henkinen kasvatus

Huomioidaan retkillä henkinen kasvatus?

0 1 2

Luonto ja ympäristö

Otetaanko järjestelyissä ympäristöasiat huomioon? Onko retkillä ympäristöön ja luontoon liittyvää ohjelmaa?

0 1 2

Kansainvälisyys

Pyydetäänkö mukaan partiolaisia muista maista? Järjestetäänkö retkillä kansainvälistä ohjelmaa?

0 1 2

Palvelu

Tehdäänkö retkillä palvelutempauksia?

0 1 2

Terveitä elämäntapoja edistävä toiminta

Miten terveellistä ruokaa retkillä syödään?

Onko retkillä päihdekasvatusta?

Miten suhtaudutaan tupakanpolttoon?

Onko karkkien määttäminen retkien pääasia?

0 1 2

Yhteiskunnallinen aktiivisuus

Voiko retkellä tehdä jotain muiden ihmisten auttamiseksi? Saavatko kaikki mukana olevat osallistua päätöksentekoon?

0 1 2

Pisteet yhteensä

Leirit

(yli kolme yötä, kiinteä leiripaikka)

Retkeily

Järjestetäänkö leirejä eri paikoissa?

0 1 2

Ryhmätö

Toimitaanko leirivartioissa ja toimiiko leirin johto ryhmänä?

0 1 2

Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus

Tehdäänkö leiri itse?

Ovatko toimintapisteet oikeasti toiminnallisia?

0 1 2

Hengellinen kasvat

Kuuluuko leiriohjelmaan hartaushetkiä tai leirikirkko?

0 1 2

Henkinen kasvat

Keskustellaanko leirillä arvoista ja asenteista? Onko leiriläisillä mahdollisuus kehittää itseään, rikkoa rajojaan, voittaa pelkojaan, oppia virheistään, kokea onnistumisen elämyksiä?

0 1 2

Luonto ja ympäristö

Otetaanko kaikessa toiminnassa ympäristöasiat huomioon?

Lajitellaanko jätteet?

Jääkö maastoon jälkiä leiristä? 0 1 2

Kansainvälisyys

Onko leirillä vieraita ulkomailta tai muuta kansainvälistä ohjelmaa?

0 1 2

Palvelu

Autetaanko leirillä muita, joko toisia leiriläisiä tai ulkopuolisia, esimerkiksi tekemällä töitä läheisellä maatilalla?

0 1 2

Terveitä elämäntapoja edistävä toiminta

Onko leirillä liikuntaa ja terveellistä ruokaa? Miten suhtaudutaan johtajien tupakointiin ja mahdolliseen alkoholinkäyttöön?

0 1 2

Yhteiskunnallinen aktiivisuus

Miten leiri näkyy tiedotusvälineissä?

Voiko leiri vaikuttaa johonkin paikalliseen epäkohtaan?

Käykö leirillä vierailijoita?

0 1 2

Pisteet yhteensä

Lippukunnan tilaisuudet ja kurssit

Retkeily

Voiko lippukunnan lupausenantojuhlan järjestää retkenä tai leirillä?

Pidättekö yhteisiä tilaisuuksia retkillä?

Miksi pidätte? Miksi ette pidä?

Miten painotatte retkeilyä kursseilla?

Ovatko kurssit kaupungissa, kämpällä vai laavulla?

0 1 2

Ryhmätö

Miten suunnittelu ja järjestely hoidetaan:

Ryhmätöönä? Yksi vastuuhenkilö ja monta tekijää?

Yhtä monta vastuuhenkilöä kuin tekijää?

Toimitaanko kursseilla vartioissa? Ovatko kurssien harjoitukset yksilö- vai ryhmäsuorituksia?

0 1 2

Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus

Osallistuvat laumat ja vartiot ohjelman tekoon? Onko tilaisuuksissa toiminnallista ohjelmaa?

Oppivatko nuoret tekemällä ja esimerkiksi vai kirjasta

lukemalla?

0 1 2

Hengellinen kasvatus

Onko lippukunnan tilaisuuksissa hengellinen kasvatus läsnä? Miten eri ikäkausiryhmät suhtautuvat siihen?

Mikä on hengellisen kasvatuksen paikka lippukunnan koulutuksessa? Painotetaanko hengellisiä arvoja, pidetäänkö kursseilla hartaushetkiä?

0 1 2

Henkinen kasvatus

Missä roolissa henkinen kasvatus on? Mitkä ovat tavoitteet? Onko esimerkiksi kurssilaisilla mahdollisuus ja aikaa esittää omia mielipiteitään sekä keskustella mieltä askarruttavista asioista?

0 1 2

Luonto ja ympäristö

Huomioidaanko tilaisuuksien järjestelyissä ympäristönäkökohdat tai ympäristökasvatus?

Havainnoidaanko kursseilla luonnon tapahtumia? Lajitellaanko jätteet?

0 1 2

Kansainvälisyys

Tulevatko kansainvälisyysasiat esille? Onko teillä kv-vieraita tai tilaisuuden teemana jokin kv-asia tai maa?

Onko kurssilla kansainvälistä luennoitsijaa? Lähetättekö jäseniä ulkomaille tai kutsuteko ulkomaalaisia omiin tapahtumiinne?

0 1 2

Palvelu

Pääseekö mahdollisimman moni tekemään ohjelmaa ja palvelemaan näin muita osallistujia? Kuuluuko palvelu

kurseilleenne? Järjestetäänkö tilaisuuksien yhteydessä palvelutempauksia?

0 1 2

Terveitä elämäntapoja edistävä toiminta

Huomioidaanko päiväohjelmissa terveelliset elämäntavat? Liikutaanko tauoilla ulkona? Opetellaanko kursseilla tekemään terveellistä ruokaa?

Mikä on asenne tupakointiin, alkoholiin ja huumeisiin?

0 1 2

Yhteiskunnallinen aktiivisuus

Kutsutaanko tilaisuuteen muita kuin partiolaisia? Onko tiedotusvälineitä muistettu? Huomioidaanko tilaisuuksissa esim. kunnan tai seurakunnan ajankohtaiset projektit?

Keskustellaanko yhteiskunnasta? Tuntevatko kurssilaiset voivansa vaikuttaa asioihin? Miten valitaan kurssien yhteistyökumppanit?

0 1 2

Pisteet yhteensä

Ryhmiä viikkotoiminta

Retkeily

Tähdätäänkö toiminnalla retkeilytaitojen parantamiseen?

0 1 2

Ryhmätyö

Toimitaanko ryhmissä? Mikä tavoite ryhmätyöllä on? Missä muodossa sitä käytetään toiminnassa?

0 1 2

Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus

Missä suhteessa painotatte teoriaa ja käytäntöä? Opitaanko asiat tekemällä ja

kokemalla vai kuuntelemalla ja lukemalla?

0 1 2

Hengellinen kasvatus

Näkyykö hengellinen kasvatus tai seurakunta viikkotoiminnassa?

0 1 2

Henkinen kasvatus

Otetaanko kunkin yksilölliset ominaisuudet huomioon? Miten ongelmat ryhmissä ratkotaan?

0 1 2

Luonto ja ympäristö

Miten näitä asioita käsitellään? Kriittisesti monesta näkökulmasta vai orjallisesti käsikirjan mukaan? Käsittelettekö myös filosofista pohjaa?

0 1 2

Kansainvälisyys

Onko kokouksissa tuoreita kansainvälisyysaiheita? Kannustetaanko jäseniä hakemaan tietoa näistä asioista?

0 1 2

Palvelu

Kuuluuko palvelu luonnollisena osana ryhmien toimintaan? Tekevätkö ne palvelutempauksia?

0 1 2

Terveitä elämäntapoja edistävä toiminta

Toimivatko ryhmät terveitä elämäntapoja noudattaen? Miten ryhmissä käsitellään terveys- ja päihdeasioita? Kuuluuko liikunta viikkotoimintaan?

0 1 2

Yhteiskunnallinen aktiivisuus

Osallistutteko muiden järjestöjen toimintaan? Tutustuvatko he teihin? Onko lippukunta paikallinen vaikuttaja?

Opetatteko yhteiskunnallista kannanottamista ja vastuuta?

0 1 2

Pisteet yhteensä

Retkeily

0 1 2

Ryhmätyö

0 1 2

Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus

0 1 2

Hengellinen kasvatus

0 1 2

Henkinen kasvatus

0 1 2

Luonto ja ympäristö

0 1 2

Kansainvälisyys

0 1 2

Palvelu

0 1 2

Terveitä elämäntapoja edistävä toiminta

0 1 2

Yhteiskunnallinen aktiivisuus

0 1 2

Pisteet yhteensä

Ohjelma- ja koulu

Tässä luettelossa on lyhyesti luonnehdittu SP:n julkaisemaa ohjelma- ja koulutusmateriaalia.

Tässä esiteltyjen teosten lisäksi SP ja piirit julkaisevat monenlaista partio-ohjelman osaluokkia tukevaa vihjemateriaalia. Kirjo on laaja, julkaisulistalta löytyy esimerkiksi leikkioppaita, *Partiomatkailijan opas*, vihjeitä uskontokasvatukseen tai *Sisupartio-opas*.

Käy katsomassa SP:n julkaisut Internetistä: www.partio.fi/julkaisut.

Oppaita ja kirjoja saat piiritoimistoista, partiokaupoista tai tilaamalla Partiotalosta postimyyntistä, puh. (09) 2533 1129, postimyynti@sp.partio.fi.

Sudenpentuohjelma

Akelan oppaat

Tukimateriaalia sudenpentuohjelman toteuttamiseen. Kukin opas käsittelee yhtä aihepiiriä.

Toistaiseksi ovat ilmestyneet:

- *Akelan opas 3: Sudenpentujen vanhempainilta*, julkaistu 2000, 11 sivua.
- *Akelan opas 4: Sudenpentujen partiotaitokilpailut*, julkaistu 2000, 15 sivua.

- *Akelan opas 5: Leirit*, julkaistu 2001, 12 sivua.

Laumanjohtajan käsikirja

Opas sudenpentujen johtajalle. Kirja on johdatus sudenpentutoimintaan ja sudenpentujen maailmaan sekä laumanjohtajan käytännön työkalu. Julkaistu 1994, 347 sivua.

Sudenpennun kirja

Sudenpennun kirja on suorituskirja, joka on partio-ohjelman konkreettinen ilmentymä sudenpennulle. Uudistettu painos julkaistu vuonna 2002.

Ks. myös *Turvallisuusohjeet ja Puku- ja merkkiohje*.

Vartio-ohjelma

Sammon opas

Opas lippukunnan vartio-osaston johtajalle. Uudistettu painos julkaistu 2002.

tusmateriaalia

Vartiolaisen kirja

Vartiolaisen kirja on suorituskirja, joka on partio-ohjelman konkreettinen ilmentymä vartiolaiselle.

Uudistettu painos julkaistu 2002.

Vartiolaisten taitomerkit

Vihkossa esitellään suoritusohjeineen ja -vinkkeineen kaikki vartiolaisten suoritettavissa olevat taitomerkit, yli 60 kpl. Julkaistu 1999.

Vartionjohtajan käsikirja

Vartionjohtajan ja venekunnanjohtajan perusteos, jossa on ohjeet vartio-ohjelman toteuttamista varten.

Julkaistu 1994, 393 sivua.

Vartionjohtajien peruskurssin kurssiohje

Kurssiohjeessa käydään läpi vj-kurssin toteuttaminen, sen sisällöt ja annetaan aloittelevalle kouluttajalle suunnattuja ohjeita. Hyödyllinen opas lippukuntien vartionjohtajakouluttajille.

Julkaistu 2002, 40 sivua.

Ks. myös *Turvallisuusohjeet ja Puku- ja merkkiohje*.

Vaeltajaohjelma

Vaeltajan kortti

Vaeltajuuden ensiaskeleet, ohje.

Julkaistu 2002.

Vaeltajan toimintakansio

Vaeltajaohjelman käytännön toteutuksen perustana on toimintakansio.

Se ei ole valmis vaeltajaohjelma eikä käsikirja, vaan työkalupakki ryhmän oman vaeltajaohjelman rakenteluun. Kansio sisältää apuvälineitä toiminnan, ryhmähengen ja aatteen kehittämiseen. Samalla jätetään tilaa ja mahdollisuuksia omille pohdinnoille, tekemisille ja oivalluksille. Julkaistu 1996.

Ks. myös *Turvallisuusohjeet ja Puku- ja merkkiohje*.

Johtajat

Kouluttajan käsikirja

Kouluttajan käsikirja on tarkoitettu ajatuksia herättäväksi iltalukemiseksi. Kirja pohtii vastauksia kysymyksiin: Miksi

partiossa koulutetaan? Mitä kouluttaminen on? Miten partiossa voi kouluttaa ja kouluttautua? Kirja on tarkoitettu partiokurskien kouluttajille ja sellaiseksi kasvaville. Julkaistu 2000, 104 sivua.

Kouluttautumiskortti

Kouluttautumiskortti on tietyssä pestissä toimivan johtajan oman kouluttautumisen apuväline. Se kertoo tiiviisti ja yksinkertaisesti, mitä osaamista pestissä tarvitaan sekä milloin ja miten osaamista voi hankkia ja kehittää. Kortit ovat maksuttomia. Ensimmäiset kortit julkaistu 2001.

Lippukuntakansio

Tässä kansiossa on *Toimiva lippukunta* -vihkosien lisäksi tukimateriaalia ja vihjeitä lippukunnan toimintaan. Kansio täydentää partiokirjoja. Luettavaksi kaikille lippukunnan vastuu- ja johtajatehtävissä toimiville.

Vuoden 2002 painos sisältää osat:

1. *Toimiva lippukunta*
2. *Koulutusjärjestelmä*
3. *Partio-ohjelma*
4. *Partiotaitokilpailu*
5. *Kesäleiri*
6. *Talous ja hallinto*
7. *Partiopiiri*
8. *Hyödyllistä luettavaa*
9. *Lomakkeita*

Julkaistu 1997, uudistettu 2002.

Ohjeita partiojohtajille

Robert Baden-Powellin kirjoittama opas, joka johdattaa niihin perusideoihin, joista käsin aikanaan vallankumoukselliseksi koettu nuorisotyön menetelmä lähti liikkeelle. Kuluneet vuosikymmenet ovat

nakertaneet osan sanomasta, mutta B-P:n keskeiset ajatukset ovat kestäneet ajan hampaan. Nykyinen painos julkaistu 1995, 44 sivua. Alkuperäisteos *Aids to Scoutmastership*, 1920.

Partiojohtajan käsikirja

Kirja partiosta, aatteesta ja partiojohtajuudesta. Hakuteos, johon on koottu partio toiminnan perusteet käytännön leiritaidoista aina partion kasvatusmenetelmään ja partioaatteen analysointiin. Julkaistu 1995, 350 sivua.

Puku- ja merkkiopas

Puku- ja merkkiopas kertoo, mitkä asusteet, merkit ja tunnukset kuuluvat sudenpennuille, mitkä vartiolaisille, mitkä taas vaeltajille ja johtajille. Oppaasta myös selviää, miten ja missä tunnuksia kannetaan. Julkaistu 2000, 31 sivua.

Turvallisuusohjeet

Turvallisuusohjeissa käydään läpi retkien ja leirien kannalta oleelliset turvallisuuteen liittyvät tekijät. Myös vakuutusturvaan liittyvät vaatimukset on otettu huomioon. Julkaistu 1999, 39 sivua.

Turvallisuusmääräykset partio toimintaan vesillä

Oppaassa käsitellään vesillä tapahtuvan partio toiminnan turvallisuusmääräysten lisäksi myös yleiseen meripartio toimintaan, partioaluksiin, kursseihin ja ohjaajantodistuksiin sekä alusten lippujen ja viirien käyttöön liittyviä ohjeita. Julkaistu 1997, 15 sivua.

Lähteet

Aina valmiina! Var redo! Toiminnan esite. Suomen Partiolaiset. 2001.

Kouluttajan käsikirja. Suomen Partiolaiset. Gummerus. Saarijärvi. 2000.

Laumanjohtajan käsikirja. Suomen Partiolaiset. Karisto. Hämeenlinna. 1994.

Partiojohtajan käsikirja. Suomen Partiolaiset. Karisto. Hämeenlinna. 1995.

Suomen Partiolaisten vuoden 2001 lippukuntahaastattelun loppuraportti.
Suomen Partiolaiset. Helsinki. 2002

Toimiva lippukunta. Suomen Partiolaiset. Capella. Helsinki. 2002

Vaalikivi Kirsti. Nuorisojärjestöt kasvattajina. Partiolaisuus on jatkuva oppimisprosessi.
Helsingin Sanomat 31.7.1999.

Vaeltajan toimintakansio. Suomen Partiolaiset. 1996.

Vartionjohtajan käsikirja. Suomen Partiolaiset. Karisto. Hämeenlinna. 1994.

Suomen Partiolaisten Internet-sivut: www.partio.fi

Ohjelmavihko-työryhmä 2001–2002

Suomen Partiolaiset
-Finlands Scouter ry
The Guides and Scouts of Finland